

RETEN I LYNGBY DOM

afsagt den 14. november 2019

Sag BS- [REDACTED]

[REDACTED]
(advokat Leif Donbæk Thomsen)

mod

[REDACTED] Kommune
(advokat Jens Andersen-Møller)

Denne afgørelse er truffet af dommer Beth von Tabouillot.

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag, der er anlagt den 6. juli 2018, vedrører om sagsøgte, [REDACTED] Kommune, er erstatningsansvarlig for den skade, som sagsøger, [REDACTED] pådrog sig ved tilskadekomst, mens han var i den kommunale fritidsordning den 10. august 2017.

Spørgsmålet om erstatningsansvar er udskilt til særskilt forhandling og afgørelse i medfør af retsplejelovens § 253.

Sagsøgeren, [REDACTED] ved værge [REDACTED], har nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes at anerkende ansvaret for sagsøgers tilskadekomst den 10. august 2017.

Sagsøgte, [REDACTED] Kommune, har påstået frifindelse.

Oplysningerne i sagen

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Det fremgår af sagen, at [REDACTED], født den 5. november 2010, den 10. august 2017, mens han var i den kommunale fritidsordning (FFO) på [REDACTED], faldt ned fra et træ på skolens område og pådrog sig blandt andet flere brud på kæbepartiet og brud på begge håndled.

Af dokumentet "Sådan gør vi omkring indskolingen på [REDACTED] Maj 2017" fremgår blandt andet:

"I dette skriv har vi samlet en stribe relevante informationer til personalet, der tilsammen skal give svar på, hvad vi har af fælles udgangspunkt og aftaler omkring børnene og samarbejdet omkring børnene i indskolingen på [REDACTED].

(...)

Regler omkring legepladsen

Der må klatres i træer, men nøddebuskene ved den store låge må der ikke klatres i. Børnene må ikke selv gå ind i idrætsdepotet på legepladsen og hente ting, uden en voksen."

Der har under sagen været fremlagt et oversigtsfoto af skolens og fritidsordningens område.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af R [REDACTED], D [REDACTED], A [REDACTED], G [REDACTED], M [REDACTED], B [REDACTED] og [REDACTED].

R [REDACTED] har forklaret blandt andet, at han, der er [REDACTED] far, fik et opkald fra FFO'en den 10. august 2017 om, at [REDACTED] var faldet ned fra et træ og kommet til skade, og at han skulle på hospitalet. Det var B [REDACTED], [REDACTED] primære pædagog i FFO'en, der ringede. De aftalte at mødes på hospitalet. Der var allerede tilkaldt ambulance, da han blev kontaktet.

Han og hans ægtefælle, D [REDACTED], blev kontaktet af A [REDACTED] i [REDACTED] efter ulykken. A [REDACTED] udtrykte sympati over det skete. Endvidere vedrørte hendes henvendelse den meddelelse, der blev sendt ud til de andre forældre om ulykken. De deltog i et møde på skolen den 17. august 2017. Det blev ikke drøftet, om børnene måtte klatre i træer på skolen. Det var ikke fra tidligere deres indtryk, at børnene ikke måtte klatre i træer på skolen. Skolen udtrykte på mødet, at man ville beskære træerne i området. Han går ud fra, at det var for at undgå klatring eller for at forbedre udsynet.

Efter ulykken havde [REDACTED] skyldfølelse over at være klatret op i træet, da det gik op for ham, hvilken fare der var forbundet med det. Han havde ikke skyldfølelse over at have brudt nogen regler.

Det var normalt, at [redacted] klatrede i træer i skolen, og han og D [redacted] var klar over, at han klatrede i træer. Inden [redacted] kom i skole, gik han i udflytterbørnehaven, hvor han også klatrede i træer. B [redacted] havde tidligere talt med D [redacted] om, at [redacted] var klatret højt op i et træ. Han var ikke selv til stede, men D [redacted] har fortalt ham om det.

[redacted] har udpeget det træ, som han faldt fra. [redacted] har forklaret ham, at han kravlede ud på en gren efter en blomme, men grenen knækkede, og han faldt og ramte en gren på vej ned. [redacted] har ikke givet udtryk for, at han vidste, at han ikke måtte klatre i træer på dette sted.

D [redacted] har forklaret blandt andet, at hun, der er [redacted] mor, den 10. august 2017 ringede til FFO'en, fordi hun havde modtaget en række ubesvarede opkald derfra. Hun fik at vide, at hun skulle komme til Herlev Hospital. Hun forstod på pædagogen, som hun talte med, at [redacted] var faldet ned fra et træ, men hun fik ikke nærmere at vide om tilskadekomsten.

Hun var klar over, at [redacted] klatrede i træer i skolen. B [redacted] havde ca. 1/2 år forinden fortalt, at [redacted] var klatrede højt op i et træ. [redacted] har fået af vide af B [redacted], at man ikke må klatre op i toppen af træer. Han har ikke fået udpeget træer, han ikke måtte klatre i. Det var normalt, at [redacted] klatrede i træer. Han er god til det. I udflytterbørnehaven klatrede børnene i træer under pædagogernes opsyn.

[redacted] har forklaret hende, at han rakte ud efter en blomme, da han var oppe i træet, at grenen knækkede, og at han faldt baglæns og ramte en anden gren i faldet. [redacted] har skyldfølelse, men ikke over at have klatret i træet eller gjort noget forkert.

Hun fik at vide til mødet med skolen, at de klippede træerne ned for at få bedre udsyn, således at man fra klasselokalet ville kunne se, hvad der foregik på legepladsen. Der er ingen, der har sagt, at [redacted] klatrede i et træ, han ikke måtte klatre i. Det var sædvanligt, at børnene klatrede i træerne på skolen. Hun ved ikke, hvor nøddehegnet er. Hun fik mailen om, at der foreløbigt var forbud mod at klatre. Siden har de ikke hørt mere. De har været på skolen og konstateret, at bevoksningen var beskåret.

A [redacted] har forklaret blandt andet, at hun er afdelingsleder i [redacted] FFO og har været det fra 2010. Hun er uddannet pædagog.

Forevist oversigtsfoto (bilag 3) står nøddetræerne og mirabelletræet, som [redacted] faldt fra, op ad hinanden. Nøddehegnet er det vinkelformede område ved den røde markør. Det er tilladt for børnene at klatre i træer på skolens udeområde,

undtagen i området med nøddehegnet. Når børnene begynder i skolen, får de en grundig gennemgang af reglerne på legepladsen. Det foregår på den måde, at pædagogerne går rundt på legepladsen med børnene, hvor de viser og forklarer, hvad børnene må. Det kaldes guidning. Det er en meget grundig gennemgang. Børnene får at vide, at de ikke må klatre i det område, hvor nøddehegnet stod og tillige mirabelletræet stod. De får også altid at vide, at de ikke må klatre for højt op, når de klatrer i træer. Hun ved ikke, hvor højt de får at vide, at de må klatre op. Børnene er forskellige. ■■■■■ er en dygtig klatrer - mere sikker end så mange andre børn. Han er et skovbørnehavebarn, som godt kan lide at klatre.

På ulykkestidspunktet var nøddehegnet et meget tæt hegn, som fremstod som buske. Inde i buskene stod mirabelletræet. Træet var svært tilgængeligt, da det ikke var nemt at komme igennem buskene for at komme hen til træet. Man skulle "møve sig ind". Hun har ikke set børn lege eller klatre i nøddehegnet. Børnene fulgte generelt personalets instruktioner om dette. Ofte vil andre børn komme og give de voksne besked, hvis et barn gør noget, det ikke må. Det er sket, at nogle børn har søgt hen i området ved nøddehegnet for at lave huler, men de voksne guidede dem væk derfra.

Hun var på arbejde, da uheldet sket. Hun så ikke uheldet ske. Hun kom til, efter T■■■■■ havde ringet og orienteret hende. Der var 19 medarbejdere på arbejde i FFO'en den pågældende dag. De var flere på arbejde, end de normalt er i dagligdagen. På det tidspunkt, hvor uheldet skete, skulle alle til at i gang med aktiviteter, enten indenfor eller ude på legepladsen.

Der var fliser på det sted, hvor ■■■■■ faldt. Det er en brandvej. ■■■■■ er formentlig gået ind i krattet fra den anden side. En gren var knækket af og lå på brandvejen. Hun har af ■■■■■ forældre fået forevist stammen på det træ, han faldt fra, som er opmålt til at stå 1½ meter fra brandvejen. Grenene på mirabelletræet rakte ud til, men ikke ud over brandvejen. Hun kan ikke sige, hvordan man kan ramme ned på vejen, når man falder fra træet. Forevist foto (bilag 2) skete ulykken på det sted, der er længst fremme i billedet. På dette sted var der ikke nogen grene, der rakte ud over fliserne.

Nøddehegnet blev beskåret, efter ■■■■■ var faldet. Træer og buske blev klippet ned til højst en meters højde. De var rystede over det skete. Deres umiddelbare tanke i situationen var, at det ikke måtte ske igen, og den sikreste måde at undgå det på, var at skære træer og buske ned. Dertil kom, at det forbedrede udsynet, da bevoksningen skyggede ind i de nærliggende klasselokaler.

Hun kender dokumentet "Sådan gør vi omkring indskolingen på ■■■■■ ■■■■■ og indholdet i dette. De gennemgår indholdet ved starten af hvert skoleår, og det fungerer som referenceramme for lærere og pædagoger i skoleårets løb.

Pædagoger og lærere bliver instrueret i, at de skal gennemgå indholdet med børnene. Hun er bekendt med regler om underlag til legeredskaber. Disse regler vedrører egentlige legeredskaber, ikke træer. De havde som personale guidet børnene i, at de ikke måtte klatre i træer, hvor der var fliser og asfalt, kun hvor der var græs og jord som underlag.

G■■■■ har forklaret blandt andet, at hun er uddannet pædagog og siden 2006 har været børnehaveklasseleder på ■■■■. Hun har også fungeret som gårdvagt.

Hun kender reglerne for klatring på skolens område. Der er regler for, hvor man må klatre, og hvor man ikke må. Der er ikke regler for hvor højt, man må klatre. Børnene må ikke klatre i nøddehegnet, hvor mirabelletræet står. Når børnene begynder i skolen, får de en gennemgang af legepladsen, og hvad de må og ikke må. Dette bliver gentaget senere. De fleste børn lader være med at klatre i nøddehegnet. Hun mindes ikke at have set nogen klatre i nøddehegnet. Det er ikke let at komme ind i nøddehegnet. Det er ikke hendes oplevelse, at børnene leger huler i det omhandlede område, hvor mirabelletræet står.

Hun var på skolen, da ulykken skete. Hun var indenfor, hvor hun var i færd med at forberede opstart af børnehaveklassen. Hun stod i klasseværelset med ryggen til vinduet, da hun hørte nogen råbe. Hun vendte sig og så ■■■■ falde højt oppe fra med maven og hovedet først. Hun råbte op og løb mod døren. ■■■■ rejste sig og løb mod hende. Han kom ind i klassen og holdt sig på kæben og spurgte, hvad der var sket. Han blødte meget. Hendes kollega ■■■■, som var kommet til, tog over.

Hun er ikke i tvivl om, at børnene har fået at vide, at de ikke måtte klatre i nøddehegnet. Hun kan ikke udtale sig om, hvorvidt ■■■■ kan have misforstået dette, da ■■■■ ikke gik i hendes klasse, og hun ikke kendte ham.

Hun er bekendt med dokumentet "Sådan gør vi omkring indskolingen på ■■■■ ■■■■ og indholdet i dette. "Nøddebuskene" omtales også som nøddehegnet. Mirabelletræet står i nøddehegnet. De regler, der står i papiret, har børnene utvivlsomt fået at vide.

Når børnene starter på skolen i maj måned, får de en rundvisning på legepladsen. Hun følger op på dette, når børnene starter i børnehaveklassen.

Hun mener ikke, at der var grene, der ragede ud over brandvejen, hvor ■■■■ faldt. Foreholdt foto (bilag 2) kan hun ikke se det afbildede sted fra klasseværelset, hvor hun befandt sig, da ulykken skete. Hun så ■■■■ falde længere til højre for det sted, hvor ■■■■ står på billedet, det vil sige længere fremme i billedet. Der var ingen udhængende grene på dette sted.

Hun har ikke set børn klatre i træerne ved nøddehegnet. Hun har hørt, at nogen har sagt, at børnene skulle gå væk fra stedet, så nogen må have set det. Nøddehegnet var sjældent interessant for børnene. Der var kun brandvejen og lidt grønt på dette sted. Børnene måtte godt lege i området, men gjorde det sjældent. Det var ikke attraktivt for dem, da der ikke var noget at lave.

Der er tre gårdvagter, og der vil derfor næsten altid være én i området. Der var mange voksne den dag, da ulykken skete, og hun havde netop hørt [REDACTED] udenfor, da ulykken skete.

M [REDACTED] har forklaret blandt andet, at hun er uddannet pædagog og i en år-række har været ansat på [REDACTED]. Hun har ansvar for forårsbørn og børnehaveklassen.

Børnene må ikke klatre ved nøddehegnet. De går en tur rundt på skolen med forårsbørnene, hvor de blandt andet forklarer dem dette. Det skal man gøre som personale. Hun har gjort det med den klasse, hun har haft ansvar for.

Børnene leger i enderne af området med nøddehegnet, hvor de laver huler, men ikke på det sted, hvor ulykken skete. Hun har ikke set børn lege inde i krattet. Det er meget tæt, og det ville være svært at komme derind.

Da ulykken skete, var hun på vej ind i klasseværelset til sin kollega G [REDACTED]. Hun så, at G [REDACTED] stod med [REDACTED]. Vidnet tog sig derefter af [REDACTED]. Deres kollega [REDACTED] kom og ringede til en ambulance. [REDACTED] sagde: "Nej, nej, jeg skulle ikke have gået derop." Han sagde ikke mere om, hvad der var sket. Han vidste godt, at han var på afveje, og at han ikke skulle have kravlet op i træet.

Hun er bekendt med dokumentet "Sådan gør vi omkring indskolingen på [REDACTED] [REDACTED]. Hun bruger ikke en tjekliste, når hun holder rundtur med forårsbørnene med guidning om, hvad de må på legepladsen. Hun har været ansat mange år og ved godt, hvad børnene må og ikke må. De har aldrig måttet kravle i træerne det sted i nøddehegnet. Børnene får besked om, at det er hele striben med buske og træer, de ikke må kravle i. Hun ved ikke, om forældrene er bekendt med dette. Hun gennemgår det ikke med forældrene.

B [REDACTED] har forklaret blandt andet, at han, der er uddannet pædagog i 1992, blev ansat på [REDACTED] den 1. august 2016. Han var kontaktpædagog for 0.D, som [REDACTED] gik i. Han er i dag ikke længere ansat på [REDACTED] [REDACTED]

Han fik ved sin tiltrædelse at vide af T [REDACTED], som var teamkoordinator og legepladsansvarlig, at børnene ikke måtte klatre i træerne ved brandvejen.

Han har ikke kendskab til nogen skriftlig instruktion herom. Da børnene begyndte på skolen, gik han rundt med dem på legepladsen i en time og gennemgik hele legepladsen med dem ud fra det, han havde fået at vide af T [REDACTED]. Han havde ikke en skriftlig tjekliste med. Under rundturen udpegede han for børnene, hvilke træer, de måtte klatre i, og hvilke de ikke måtte klatre i. Forevist oversigtsfoto (bilag 3) var det vinklen med træer og buske ved den røde markør, som børnene fik at vide, at de ikke måtte klatre i. Det er kun træerne i nøddehegnet, børnene ikke må klatre i. [REDACTED] var med på denne rundtur på legepladsen. Det var hans indtryk, at børnene forstod budskabet. Børnene gjorde efterfølgende, som de havde fået besked på. Han har ikke set børn lege eller klatre i nøddehegnet. Dog legede børnene på et sted, der lå for enden af træerne. På dette sted var der en gren i omkring en meters højde, som børnene stillede sig op og gyngede på. Der var græs på dette sted.

[REDACTED] havde tidligere klatret op i et højt træ. Et andet barn havde tilkaldt vidnet, og da han kom til, befandt [REDACTED] sig højt oppe i den øverste del af dette træ. Dette træ var placeret ved bålpladsen, ud mod [REDACTED]. [REDACTED] kravlede ned, da vidnet bad ham om det. Vidnet kunne godt se, at [REDACTED] var ferm til at klatre. Vidnet talte efterfølgende med A [REDACTED] om hændelsen. De var enige om, at [REDACTED] var kravlet meget højt op, og da [REDACTED] mor kom for at hente ham, talte vidnet med hende om det og viste hende træet. Han mener ikke, at [REDACTED] deltog i dette. Moren fortalte ham, at [REDACTED] kom fra en skovbørnehave og var vant til at klatre i høje træer. Vidnet syntes dog stadig, at [REDACTED] havde klatret for højt op. Senere talte de i klassen om, at børnene ikke måtte klatre for højt op i træerne, og at de selv skulle kunne komme ned igen.

På uheldstidspunktet befandt vidnet sig på fodboldbanen. Han ved ikke, hvor mange pædagoger, der var på legepladsen, da uheldet skete. Der skal være en rundeansvarlig og en, der leger med børnene, så normalt vil de være to. Han gik en runde på udeområdet ca. 15 minutter forud for uheldet. Han så ikke nogen voksne i området omkring nøddehegnet på dette tidspunkt. Han husker ikke, hvor [REDACTED] var. Han så ikke [REDACTED] på sin runde. [REDACTED] kunne godt lide at være ude i hjørnerne af udeområdet og udforske omgivelserne. Han var en god dreng, som normalt lyttede til, hvad de voksne sagde.

Mens han var udenfor, blev han kaldt ind i køkkenet af en af [REDACTED] klassekammerater. Her så han [REDACTED], som var ilde tilredt og blødte meget. Vidnet blev chokeret. [REDACTED] bad ham om hjælp og ville have ham med på skadestuen. Han hørte ikke [REDACTED] tale om andet end dette. Foreholdt at vidnet M [REDACTED] har forklaret, at [REDACTED] talte om, at han ikke skulle have klatret op i træet, kan vidnet godt genkende dette, men han hæftede sig ikke særligt ved det i situationen, da han var i chok.

Hans kollega [redacted] ringede efter ambulancen, mens G [redacted] og M [redacted] prøvede at trøste [redacted]. Han fik at vide, at [redacted] var faldet ned fra et mirabelletræ ved brandvejen. Han ville derop for at plukke mirabeller. En gren var knækket, og han mistede grebet, faldt bagover og slog hovedet ned i asfalten.

T [redacted] har forklaret blandt andet, at hun er uddannet pædagog og blev ansat på [redacted] i 2008. Hun har blandt sine arbejdsopgaver haft blandt andet ansvar for legepladsen og ansvar for forårsbørnene.

Der er regler for, hvor børnene må klatre på skolens område. Børnene må klatre i træer på græsområder, og de må også klatre i legeredskaberne. Børnene må ikke klatre i nøddehegnet ved brandvejen. Nøddehegnet er en vinkel med bevoksning. Børnene havde fået dette at vide. Når børnene starter som forårsbørn, får de en grundig rundvisning på legepladsen, og de får i den forbindelse at vide, hvor de ikke må klatre. Rundvisningen tager formentlig omkring ½ time. Hun fortalte som koordinator for [redacted], hvad han skulle sige til sin gruppe af børnehaveklassebørn på rundvisningen. Når børnene begynder i børnehaveklassen, gentages denne vejledning, ligesom den gentages i det daglige. Det var hendes opfattelse, at børnene havde forstået budskabet. Børnene klatrede ikke på stedet, hvor de ikke måtte. Ved én lejlighed var der dog et barn, der havde gjort det. Nogle andre børn kom og gav hende besked, og hun gik da hen til barnet og sagde, at det måtte barnet ikke. Barnet sagde, at det vidste det godt.

Nøddehegnet er tykt og svært at komme ind i. Hun har selv prøvet, men kunne ikke komme ind i det.

Hun kender [redacted]. Han er skovbørnehavebarn. De fleste skovbørnehavebørn er glade for udeliv og for at klatre. Der var en tidligere episode, hvor [redacted] var oppe i et højt træ. Han fik tydeligt at vide, at det var for højt. De talte i den forbindelse om, hvor højt man måtte klatre, og hvor tynde grene man kunne komme ud på. De talte om, hvor langt ud på grenene, man måtte komme. [redacted] lyttede til, hvad der blev sagt. De talte fra personalets side også med moren, da hun kom og hentede [redacted].

Hun husker ikke, hvor hun var, da ulykken skete. Hun kom ned i køkkenet kort efter. Hun kom ikke direkte fra legepladsen. De var mange på arbejde den dag. Det kan godt passe, at der var 19 pædagoger på arbejde den dag. Der var også andet personale til stede. De fleste aktiviteter foregik udenfor denne dag, og hun var også selv ude på legepladsen. Der har helt sikkert været to pædagoger på legepladsen. Hun husker ikke specifikt, om der var flere, men det vil hun tro.

De valgte at klippe nøddehegnet ned efterfølgende, da der var for mange ubehagelige følelser forbundet med det.

Hun er bekendt med dokumentet "Sådan gør vi omkring indskolingen på [REDACTED] [REDACTED] og indholdet i dette. Reglen om, at børnene ikke måtte lege i nøddehegnet har været der i hele hendes ansættelsesperiode. Forældrene har ikke nødvendigvis fået oplysning om denne regel.

Hun deltog ikke i rundturen på legepladsen med [REDACTED] klasse, men hun ved, at der var en rundtur. [REDACTED] var med på turen første gang i maj 2016 og anden gang omkring august 2016, da han gik i børnehaveklassen. Derudover får børnene vejledning i det daglige. Rundturen indeholder en del information, og også derfor sørger de som pædagoger for, at det bliver sagt flere gange til børnene, hvad de må og ikke må.

Det var normalt, at børn klatrede i træer på skolens udeområde. Der var tale om træer, der stod på græs. Det var ikke normalt, at børnene klatrede højt op. Som pædagoger holdt de øje med dette. Hvis de havde set, at [REDACTED] var flere meter oppe i træet i nøddehegnet, ville det være blevet påtalt overfor ham. Det ville ikke nødvendigvis have involveret hans forældre. De har som pædagoger været opmærksomme på at have mere tilsyn med skovbørnehavebørn.

Parternes synspunkter

[REDACTED] har i det væsentligste procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument, hvoraf fremgår blandt andet:

"ANBRINGENDER:

Denne sag har været vidt omkring, og for at tilsikre, at vi kommer rundt om det hele, vil sagsøger strukturerer anbringenderne således, at der først gennemgås hvilket ansvarsgrundlag der findes på området, dernæst holdes dette op i mod den konkrete sag, så adresseres sagsøgtes to anbringender og endeligt vil sagsøger forholde sig til spørgsmålet om sagsomkostninger.

Om ansvarsgrundlaget

Der forekommer ikke at være nogen tvist, om at der er tale om en situation hvor der består en tilsynsforpligtigelse fra sagsøgtes side og ej heller, forekommer der at være uenighed om at det er en del af en naturlig og alderstilsvarende børneopførsel, at søge i mod træerne og klatre i dem.

Men hvad gælder så, for dette ansvarsgrundlag?

Jo, vi har gennem årene set en ganske lang række domstolsafgørelser på sammenlignelige sager, altså sager hvor et barn kommer til skade, mens de er under tilsyn af en offentlig myndighed, skole eller lignende. Ud fra retspraksis kan derved udledes nogle generelle kriterier for, hvad der skal til for at ifalde et ansvar som tilsynsforpligtet skole.

I det følgende vil sagsøger gennemgå retspraksis og, udlede relevante kriterier herfor.

Først og fremmest kan vi starte tilbage i tiden med U1976.10H, der omhandler en 12-årig dreng, der under et langboldspil bliver ramt i ansigtet af et boldtræ og får ødelagt en række fortænder. Dette sker ved at han står bag ved den dreng der skal slå til bolden og, derved bliver ramt i hovedet. Det følger af landsrettens dom, at den ansvarlige lærer

"har undladt at instruere deltagerne i spillet, således at dette kunne finde sted uden fare for dem, og at han under spillet ligeledes har undladt at føre tilsyn med dette."

På baggrund af dette findes skolen ansvarlig for skaden. Dette stadfæstes af Højesteret, der tilføjer

"Idet vedkommende lærer hverken ved instruktion eller tilsyn har sikret sig, at de ventende elever var i forsvarlig afstand fra den, der skulle slå, tiltrædes det, at appellanten er anset ansvarlig for den i den pågældende skoletime skete skade".

I den pågældende sag ses ingen af delene at være foretaget. Det forekommer, når man tænker på sagens faktum, at være et ganske strengt ansvarsfordømmelse vi har tale om her, der er trods alt tale om en 12-årig dreng og det forekommer sagsøger, at en 12-årig dreng burde have været i stand til at kunne iagttage, at såfremt han stillede sig lige bag en der står og skal til at svinge med et boldtræ, så vil han potentielt blive ramt i hovedet.

Når der alligevel ifaldes ansvar både i lands- og højesteret tyder her på, at der her er tale om et ganske strengt ansvar for en skole med en tilsynsforpligtelse, også for elever helt op til 12 år.

Hvis vi bevæger os videre frem i tiden vil vi i U2015.3739V se et lignende billede. Her er tale om en elev på en efterskole, på skolens såkaldte adventureracelinie, hvor man dyster i forskellige discipliner. Der er en række trampoliner på skolen og eleverne er blevet opfordret til at øve sig på trampolinerne i fritiden. Der var blevet instrueret i at der måtte være en ad gangen på trampolinerne, at man ikke måtte ligge på dem og man ikke måtte lave dobbelt saltomortaler. Skadelidte, der var 16 år på skadestidspunktet, kom for skade at vise/demonstrere en baglæns saltomortale og lander på hovedet og får et smæld i nakken. Der statueres ansvar på baggrund af dette og, landsretten gør det bl.a. med følgende bemærkninger:

"Der lægges videre til grund at efterskolens daværende forstander Jens Christian Hansen opfordrede eleverne til at dygtiggøre sig ved at bruge trampolinerne. Der blev ikke forud for S' uheld givet ham og de andre elever nogen form for instruktion i at bruge

trampolinerne bortset fra, at eleverne fik af vide, at de ikke måtte være 2 adgangen på en trampolin og de ikke måtte ligge på trampolinerne og der ikke måtte laves dobbeltsaltomortaler. Der blev således ikke advaret mod at lave baglæns saltomortaler."

Og længerere ned i præmisserne fremgår følgende:

"Landsretten finder, at efterskolen har en skærpet pligt til at varetager elevernes sikkerhed, når der er tale om et potentielt farligt redskab, som trampolin. I den vejledning, der er fremlagt under sagen fra en anden trampolinfabrikant, frarådes det at der udføres saltomortaler på trampolinen. Der burde derfor være opstillet mere præcise retningslinjer for anvendelse af trampoliner, navnlig baglæns saltomortaler kunne være forbudt eller i hvert alene tilladt for elever, der efter en konkret vurdering havde tilstrækkelig evner og erfaring til at udføre en så farlig aktivitet og så vanskelig et spring for uøvede, som en baglæns saltomortale. Hertil kommer efterskolens daværende forstander, uden nærmere advarsler mod risici ved baglæns saltomortaler for uøvede elever, direkte opfordrer eleverne til at anvende trampolinerne. Landsretten finder på denne baggrund efter en samlet vurdering, at efterskolens instruktion af nye elevers brug af trampolin har været utilstrækkelig at efterskolen må anses at være erstatningsansvarlig for de skader som S pådrog ved uheldet den 22/8 2009."

Under henvisning til bemærkningerne ovenfor, efter forklaringen om S adfærd, er der ikke grundlag for at nedsætte hans krav på erstatning og godtgørelse som følge af egen skyld."

Der er altså her tale om en noget ældre dreng, 16 år, ganske tæt på myndighedsalderen og i øvrigt over den kriminelle lavalder, som foretager, hvad må siges, at være en ganske hasarderet øvelse på en trampolin, et redskab han i øvrigt er vant til at bruge og har opbygget en erfaring med. Det er en trampolin, hvor der i øvrigt også er opstillet instrukser om, at en lang række ting ved dem kan være farlige ved en åbenlyst ikke udtømmende liste. Alligevel statueres der ansvar og ikke blot den mindste reduktion på egen skyld i denne sag. Vi er altså igen ude i her, at helt op til 16-års alderen, kan man stadig ikke forvente at en elev, der er under en skoles tilsyn, på nogen måde bærer ansvaret selv for farlige redskaber eller lignende.

Endeligt med helt nyeste retspraksis på området kan vi se til U2016.1012V. Denne omhandler igen en efterskole, hvor eleverne skulle på en vandretur med 2 lærere og de får udleveret forskelligt udstyr, bl.a. trangiasæt. Hvert trangiasæt skal deles af 3 elever, de får ikke instruktion i at man ikke må holde sprit på et varmt trangiasæt, altså hælde sprit direkte på et varmt instrument. Efter aftensmaden beslutter 2 elever sig for at lave pandekager og da trangiaen er løbet tør for sprit, før pandekagebagningen er slut, hælder de sprit på de ganske varme trangiaer og, der kommer en stikflamme de begge bliver ramt af. Det skal note-

res at de pågældende elever er 15 år på det pågældende tidspunkt. Der idømmes ansvar i landsretten med bl.a. følgende bemærkninger:

"En trangia må på den baggrund anses for et potentielt farligt køkkenredskab og efterskolen har derfor haft en skærpet pligt til at varetage elevernes sikkerhed i forbindelse med anvendelse af denne."

.....

"Det kan ikke føre til andet resultat at J og E (eleverne red.) ikke havde spurgt om tilladelse til at benytte trangiaerne til at lave pandekagerne på eller lærerne ikke var bekendte hermed. Der er herved lagt væk på, at trangiaerne efter aftensmaden stod frit fremme sammen med sprit og der ikke var udstedt et direkte forbud mod brug af disse."

Nedenfor dette anføres i øvrigt, at der ikke var anledning til at foretage reduktion for egen skyld. Her er der altså tale om en sag med 15-årige, igen ganske tæt på små voksne, som, undskyld sagsøgers sprog, opfører sig noget mindre intelligent. De hælder en ganske brændbar væske direkte på en meget varm metalgenstand og alligevel idømmes der, uden at ryste på hånden, ansvar, ligesom der ikke sker nogen form for reduktion af erstatningsforpligtelsen.

Interessant nok lægges der her især vægt på, at trangiaerne er til rådighed og, at der ikke er udstedt et forbud mod at bruge dem.

Således, kan vi altså se, at der også ved børn helt op til 15 år, består et skærpet ansvar og en pligt til at instruere tilstrækkeligt og omhyggeligt, at sørge for klare retningslinjer, at tilsikre tilsyn og i øvrigt at tilsikre at områder og redskaber der overlades til børnene er trygge og sikre.

Hensynet er jo ganske klart. Når man overlader det vigtigste man har, som forældre, sine børn, til andre, som er uddannet til at passe på dem – så har man også en berettiget forventning om at dette sker.

Om den konkrete sag

Hvis vi nu iagttager nærværende sag, er der her tale om et meget ungt barn, 6 år gammel, der har tilladelse til at klatre i træer. Disse tilladelser er bl.a. givet af pædagogen, [REDACTED] som vil blive ført som vidne i retten og tillige fremgår de af sagens bilag S og T side 7 i begge bilag.

Der er udover den skriftlige vejledning, ifølge sagsøger, alene givet følgende instruktion fra pædagogen [REDACTED]

"[REDACTED] oplyser at han har fået af vide at godt må klatre i de træer man kan klatre i og, hvis man ikke kan klatre i dem, så kan man jo ikke. [REDACTED] oplyser, at [REDACTED] har fortalt ham at man ikke må klatre op i toppen af træerne."

Der er altså her tale om den ansvarlige voksne, der direkte har instrueret i, at man gerne må klatre i træerne. Hvilket i øvrigt også er i overensstemmelse med sagsøgtes vejledning. Pædagogen har instrueret i at man ikke må klatre helt op i toppen, hvilket heller ikke er tilfældet her, og det fremgår af bilag 4, er sagsøger på skadestidspunktet ca. højst halvvejs oppe i træet. Ligeså kan det noteres, at det er blevet oplyst til sagen, at det er forholdsvist normalt at eleverne klatrer i de pågældende træer. Hvilket også giver mening, henset til at det i mindste 3 år har været tilladt ifølge sagsøgtes vejledning.

Der er altså tale om et meget ungt barn, der er under opsyn af ganske mange ansvarlige. Ifølge bilag 1 er hovedparten af de 19 medarbejdere tilstede på legepladsen på det pågældende tidspunkt. Alligevel lykkes det ikke, hverken at foretage et tilstrækkeligt opsyn eller i øvrigt have tilsikret tilstrækkelig instruktion i sikker klatring. Henset til at det nu er kommet frem, at sagsøgte direkte tillod klatringen, så forekommer den manglende instruktion i sig selv ansvarspådragende.

Det skal i øvrigt noteres, at de pågældende træer er i forlængelse af legepladsen, som det ses på bilag 3, og de er placeret lige ved siden af indskolingens og i øvrigt på indskolingens legeområde.

Det forekommer således helt og aldeles naturligt for eleverne, at de naturligvis klatrer i disse træer.

Der er her tale om meget unge børn, der naturligvis klatrer, når de har fået af vide af de voksne at de godt må dette.

På denne baggrund forekommer det helt og aldeles uproblematisk, at pådømme ansvar i denne sag og, at der ikke kan ske fratræk for egen skyld.

Om sagsøgtes anbringende omkring instruktion

Der har med sagens svarskrift været fremført at der er givet en "*meget indgående instruktion*" om at sagsøger ikke måtte kravle i det pågældende træ. Henset til at sagsøgte nu har fremlagt bilag, der viser at sagsøgtes egne retningslinjer siger det modsatte.

Om sagsøgtes anbringende omkring "vild leg"

Der har både med svarskriftet og siden været fremført en række anbringender omkring at det pædagogisk er en afvejning, om hvordan man professionelt styre og hjælpe børn med deres leg. Sagsøger skal venligst påpege, at der ikke ses at være anmodet om syn og skøn eller på anden vis forsøgt at fremlægge ekspertudsagn, som vil kunne kvalificerer dette anbringende i det årsagen indtil videre har verseret. Sagsøger foreslog allerede i replikken af 8. oktober 2019, at dette anbringendet måtte kvalificeres, skulle det kunne lægges til grund.

Sagsøgte har ikke på noget tidspunkt i løbet af sagen, mange processkrifter til trods, uddybet sine anbringender.

Om sagsomkostninger

I denne sag er der afgivet følgende processkrifter og meddelelser der har karakter af processkrifter:

Stævning, svarskrift, replik, duplik, processkrift I, processkrift A, processkrift II, meddelelse af 17.januar 2019, meddelelse af 7.februar 2019, meddelelse af 13.marts 2019, meddelelse af 14.marts 2019, meddelelse af 14.marts 2019, processkrift af 14.marts 2019, meddelelse af 11.april 2019, processkrift III, meddelelse af 14.august 2019. I alt 16 processkrifter og længere meddelelser, og dertil har der været afholdt 2 telefoniske retsmøder. Dette til trods, så er det alene ansvarsdelen af sagen der for nærværende er procederet skriftligt.

Det må siges at være en helt usædvanlig vidtløftiggørelse af en, for så vidt angår faktum, ganske banal sag. Sagsøger har i forbindelse med udarbejdelse af det sammenfattende processkrift noteret sig, at der siden stævning og svarskrift ikke har været forhandlet substans, men alene formalia – hertil kommer at vigtige bilag gang på gang ikke er blevet fremlagt, hvilket har forsinket sagen voldsomt.

Sagsøger finder på denne baggrund, at sagsøgtes sagsførelse ikke har fremmet sagen nødvendigt, men tværtimod forhalet og vidtløftiggjort den, og at sagsøgte eller dennes partsrepræsentant efter rettens skøn, sagens resultat desuagtet, må pålægges at bære alle sagsomkostninger jf. retsplejelovens §§ 318 og 319.

Sagsøger noterer sig i øvrigt også at sagen har været unødigt omfangsrig, har krævet to telefonretsmøder, en kendelse og tillige 16 processkrifter og med disse bemærkninger overlader sagsøger omkostningsafgørelsen til Rettens skøn."

██████ **Kommune** har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument, hvoraf fremgår blandt andet:

"Anbringender

Det bestrides, at den ulykkelige hændelse, der overgik ██████ den 10. august 2017 kl. ca. 13.15, kan henføres til fejl eller forsømmelser begået af den sagsøgte kommune, eller nogen for hvis handlinger kommunen hæfter.

Det træ, ██████ faldt ned fra, er beliggende ved skolens legeplads, hvor omkring 19 medarbejdere var på arbejde og førte tilsyn med institutionens børn.

Det er sædvanligt, at skolens børn klatrer i træer, og de, herunder ██████ har fået en meget indgående instruktion om, at det alene er tilladt at klatre i træer,

hvor der er blødt underlag, ligesom der er givet instruktion om, at man ikke på det specifikke sted, hvor [REDACTED] faldt ned, måtte klatre.

[REDACTED] er herudover efter en hændelse særskilt instrueret om, at han ikke måtte kravle så højt op, som han gjorde på uheldsdagen.

Faldet er angiveligt initieret af, at han på vej ned fra træet ville række ud efter en blomme/mirabel, hvilket fik ham til at miste taget, hvortil bemærkes, at træets stamme ligger ca. 1 ½ meter fra den belægning, han faldt ned på.

På denne baggrund må det lægges til grund, at [REDACTED] har fået behørig instruktion om adgangen til at klatre i træer, og at uheldet må henføres til, at han ikke har fulgt denne instruktion. Selvom han kun var 6 år, må han antages at være bekendt med faren for at falde ned ved klatring.

Ved ansvarsvurderingen må det spille ind, at der pædagogisk set er tale om en kendt og vanskelig balancegang mellem ikke at begrænse børns naturlige trang til udfoldelse, udfordringer og bevægelse og spørgsmålet om at beskytte børnene, og det bestrides, at der skulle være begået ansvarspådragende fejl ved den hermed forbundne afvejning, jf. også den seneste debat i Jyllands Posten, jf. bilag A og B.”

Rettens begrundelse og resultat

Det er ubestridt, at [REDACTED] mens han var i den kommunale fritidsordning, uden at personalet bemærkede det, klatrede flere meter op i et træ, som var placeret i et nøddehegn, samt at han derfra faldt ned og landede på en flisebelægning, hvorved han pådrog sig skade.

Efter de af A [REDACTED], G [REDACTED], M [REDACTED], B [REDACTED] og T [REDACTED] afgivne forklaringer sammenholdt med indholdet af dokumentet ”Sådan gør vi omkring indskolingen på [REDACTED] Maj 2017”, må det lægges til grund, at [REDACTED] sammen med de øvrige børn i fritidsordningen var blevet instrueret i, at de ikke måtte klatre i nøddehegnet, hvor træet, som [REDACTED] faldt ned fra, stod. Området, hvor der ikke måtte klatres, var således blevet udpeget for [REDACTED] i forbindelse med en rundvisning på legepladsen, og der var efterfølgende blevet fulgt op på denne instruktion. Det må endvidere lægges til grund, at træet ikke var let tilgængeligt, da det stod i et tæt krat, og at børnene generelt ikke kom på dette sted.

Efter T [REDACTED], G [REDACTED] og B [REDACTED] forklaringer må det lægges til grund, at der på uheldstidspunktet var mindst to pædagoger til stede på udeområdet. Efter T [REDACTED] og B [REDACTED]s forklaringer svarede dette til den sædvanlige bemanning. Herefter, og efter bevisførelsen i øvrigt, er det ikke

bevist, at der på uheldstidspunktet ikke er ført tilstrækkeligt opsyn med børnene på udeområdet.

Under disse omstændigheder, og da det må antages at være sædvanligt, at der er træer på udeområder i skoler og fritidsordninger, findes [redacted] Kommune ikke at have pådraget sig erstatningsansvar i anledning af [redacted] [redacted] tilskadekomst.

[redacted] Kommune frifindes derfor.

Efter sagens udfald skal [redacted] betale sagsomkostninger til [redacted] Kommune. Efter sagens værdi, karakter og forløb fastsættes sagsomkostningerne til 50.000 kr. inkl. moms til dækning af udgifter til advokatbistand, hvortil kommer 1.054 kr. til dækning af udgifter til vidneførsel, i alt 51.054 kr. [redacted] Kommune er ikke momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

[redacted] Kommune frifindes.

[redacted] skal inden 14 dage til [redacted] Kommune betale sagsomkostninger med 51.054 kr.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.